

Inventariseren van vleermuizen (*Chiroptera*) in poldergebied

Kees Mostert

samenvatting van een voordracht

Inleiding

Polders behoren niet tot de meest vleermuisrijke gebieden. De vleermuizen beperken zich vooral tot (lijnvormige) landschapselementen (zowel bergoeiing als water!) en de aanwezige bebouwing, waardoor de voorkeursplekken van vleermuizen relatief gemakkelijk zijn op te sporen. Ook het aantal soorten dat kan worden aangetroffen, is gering. In het zomerseizoen zijn in de polders ('hafdistrict') tot nog toe de Gewone en de Ruige Dwergvleermuis, de Laatvlieger en, in mindere mate, de Meervleermuis en de Gewone Grootovleermuis aangetroffen. Speciale aandacht verdient echter de aanwezigheid van de Meervleermuis omdat deze soort hier zijn optimum vindt.

How ga je te werk?

Na bestudering van goed kaartmateriaal, een scheiding aanbrengen tussen de hoofdtypen: weilanden, water en bebouwing. Wat de 'weilanden' betreft, moet worden gelet op de aanwezigheid van kleine elementen (bosjes, veenputjes en eendenkooien). Bij 'water' kunnen worden onderscheiden: brede en smalle sloten, meren en plassen met of zonder bomen/begroeiing. De bebouwing in een poldergebied bestaat vooral uit boerderijstroken en (kleine) dorpen. Hier kunnen parken, bosjes en kassengebieden en dergelijke aanwezig zijn. Een poldergebied is beperkt toegankelijk; afgezien van wegen en paden zijn hooguit nog dijken of houtkaden bereikbaar. Het meer dan steekproefgewijs doorkruisen van weilanden is om tal van redenen af te raden: er foerageren hier weinig tot geen vleermuizen, terwijl het veel praktische problemen geeft, zoals verontruste bewoners, nieuwsgierig vee en dergelijke. Toch is het van belang om dit af en toe te controleren. In dat geval is het van belang toestemming te vragen bij de betreffende bewoners (boeren).

Blijf geregeld enkele minuten luisteren langs boerderijstroken, markante punten langs vaarten, plassen en dergelijke, om te voorkomen dat net buiten het bereik van je batdetector vliegende vleermuizen worden gemist.

Meld je vooraf bij de politie en kondig je activiteiten liefst ook in een plaatselijk agrarisch tijdschrift of nieuwsblad aan.

Het onderzoek

Ook hier bestaat een optimaal onderzoek uit drie perioden (liefst) binnen één seizoen:

- in 'mei/juni' alle foeragerende dieren intekenen (het gehele onderzoeksgebied bestrijken). Mogelijk kan het zoeken van (kraam)kolonies in de ochtenduren hieraan gekoppeld worden.

- 'juni/juli': verder gaan met zoeken naar kolonies. In principe vind je die in het poldergebied alleen in de bebouwde kom (dorpen en boerderijstroken) waardoor je met een relatief overzichtelijk onderzoeksgebied hebt te maken.

Het zoeken naar (kraam)kolonies kan dan ook het beste 'systematisch' in de bebouwing gebeuren. Het volgen van vliegroutes heeft hierbij weinig zin, omdat er een grote kans bestaat dat deze, indien aanwezig, via het water lopen of via lijnvormige elementen in het weiland die niet bereikbaar zijn. Waar mogelijk is het van belang deze lijnvormige elementen te bekijken.

- in 'augustus' opnieuw alle foeragerende dieren intekenen, dit maal met de uitgevlogen jongen en in het laatste deel van de nacht zoeken naar roepende mannetjes (paarplaat-sen/territoria).

Een aantal wenken

Behalve de Meervleermuis zijn nog geen *Myotis*soorten in de polders gevonden. Let dus speciaal op *Myotis*soorten! Indien je de beschikking hebt over een boot, is het interessant om ook een keer per boot een aantal wateren te onderzoeken die vanaf de kant slecht of vrijwel niet zijn te bemonsteren. Het is ook interessant om maandelijks op het zelfde tijdstip een vast traject gelijkend op een 'PTT-route' langs potentieel geschikte plekken te fietsen! Zowel in het stedelijke gebied als in het poldergebied lijkt inventariseren per fiets de meeste mogelijkheden te bieden.

■ Kees Mostert, Gebbenlaan 60, 2625 KC Delft.